

RAADSVOORSTEL

Onderwerp : Op weg naar een energieneutraal Duiven

Zaak- & documentnr. : Z/18/043494

Opsteller : Marc Smit

Portefeuillehouder : G.M. Tiedink-Koning

Team : RO

Telefoonnr. 3350

Samenvatting

De energietransitie is een van de grootste uitdagingen van deze tijd. De impact gaat iedereen merken en ook voor het landschap zullen er gevolgen zijn. Het is dan ook niet de vraag of we energieneutraal gaan worden maar: hoe en wanneer? Om dit te bepalen is er eerst in beeld gebracht hoe groot is de opgave. Op basis hiervan stelt ons college voor te kiezen voor het ambitieniveau energieneutraal in 2050.

Beslispunten

1. Kennis te nemen van "Duiven-Westervoort doelstelling energieneutraal" en op basis daarvan van de lokale opgave;
2. Op basis van het document "Duiven-Westervoort doelstelling energieneutraal" het ambitieniveau te bepalen op 'energieneutraal in 2050';
3. De wethouder met de raad en inwoners uit de samenleving in gesprek te laten gaan over hoe het communicatie- en participatietraject vormgegeven kan worden.

Aanleiding

U heeft ons college verzocht om in deze bestuursperiode een ambitiedocument Circulaire Economie op te stellen. Dit ambitiedocument bestaat uit drie onderdelen: energietransitie, circulariteit en klimaatadaptie. Dit voorstel gaat in op het onderdeel energietransitie.

Een aantal ontwikkelingen hebben de laatste jaren plaatsgevonden die sterk van invloed zijn op wat er in een routekaart energietransitie opgenomen moet worden. Te noemen zijn het klimaatakkoord van Parijs, nationaal Energieakkoord 2013, nationaal klimaatakkoord, het Gelders Energieakkoord en de Regionale Energie Strategie (RES).

De opgave voor een energieneutraal Duiven is enorm en zit vol onzekerheden, technisch maar ook sociaal maatschappelijk. Dit kan de gemeente ook niet alleen. Hiervoor hebben we alle partners in de samenleving nodig. De impact gaat iedereen merken en ook voor het landschap zullen er gevolgen zijn. De vraag is dus niet of we energieneutraal gaan worden als gemeente maar: hoe en wanneer?

Om dit in beeld te brengen wordt er gewerkt aan een routekaart energieneutraal Duiven-Westervoort. In de bijlage vind u deel 1 van deze routekaart: "Duiven-Westervoort doelstelling energieneutraal". Hierin inventariseren we de huidige energetische stand van zaken van onze gemeente en schetsen we mogelijkheden om in 2050 energieneutraal te zijn. Ook geeft de routekaart een beeld van de ruimtelijke impact die deze ambitie met zich meebrengt. Op dinsdag 30 oktober is dit ook uitgebreid aan u voorgelegd. In het tweede deel worden de consequenties van de gestelde ambitie voor de gemeentelijke organisatie verder uitgewerkt. Ook brengen we focus aan in de belangrijkste stappen die komende paar jaar

nodig zijn om versnelling te realiseren en voorbereid te zijn op regionale en landelijke trajecten en verplichtingen. Deel twee kunt u verwachten in het eerste kwartaal van 2019.

Beoogd effect

Een energieneutraal Duiven in 2050.

Argumenten

1.1 De energiemix schetst de opgave en een toekomstbeeld voor een energieneutraal Duiven

De impact van de opgave om energieneutraal te worden is gigantisch. In de energiemix is een toekomstbeeld geschetst, waarin kwantitatief opgenomen is welke concrete maatregelen moeten leiden tot een energieneutraal Duiven in 2050. Het betreft een samenhangende mix van maatregelen. Ze zijn gebaseerd op de lokale opgave, rekening houdend met de specifieke kenmerken van de gemeente.

In de energiemix komen vier belangrijke pijlers naar voren: energiebesparing woningen en bedrijven, opwek van duurzame energie, toekomstige warmtevraag en mobiliteit. Ten eerste moet het energieverbruik met 54% worden gereduceerd. Alle energie die we niet gebruiken, hoeven we ook niet op te wekken. Dit kan worden gerealiseerd door bijvoorbeeld woningen te isoleren. Ten tweede moeten we energie gaan opwekken. Er is berekend dat we, op basis van de kennis van nu, de onderstaande duurzame energiebronnen nodig hebben:

- 284.000 zonnepanelen op daken;
- 68 Hectare zonneveld;
- 14.000 zonnecollectoren;
- 8 windturbines (hiervan zijn er al 4 gerealiseerd).

Ten derde is de warmtevraag een grote opgave. We gaan ervan uit dat we in toekomst geen gebruik maken van aardgas. Dus moeten we op een andere manier onze warmtevraag oplossen. Dit kan bijvoorbeeld door geothermie, stadswarmte of een warmtepomp. Ten slotte is mobiliteit een belangrijk onderdeel waar veel fossiele energie naar toe gaat. Elektrisch rijden of op waterstof is dan ook noodzakelijk richting energieneutraliteit.

1.2 Met de routekaart kunnen we op een programmatische wijze aan de energietransitie werken.

De energietransitie is een van de grootste uitdagingen van deze tijd. Het is daarom belangrijk dat we deze opgave dan ook goed in beeld hebben zodat we op een gestructureerde, efficiënte en effectieve manier kunnen gaan toe werken naar een energieneutraal Duiven

2.1 Een energieneutraal Duiven in 2050

Door bureau Over Morgen zijn de scenario's energieneutraal 2035 en energieneutraal 2050 onderzocht. Om de volgende redenen wordt geadviseerd om te kiezen voor het ambitieniveau energieneutraal in 2050:

- 1) Om in 2050 energieneutraal te zijn moet een enorme inspanning worden geleverd. laat staan energieneutraal in 2035. Dit laatste scenario wordt ook beschouwd als onrealistisch. Het is ook niet conform de landelijke doelstelling. Veel handvatten en instrumenten zullen nog niet beschikbaar zijn, omdat de markt en overheid zich richten op 2050. Een voortrekkersrol is dan ook vereist (dit betekent veel pionieren, leren en dus ook fouten maken). Dit heeft sterke consequenties voor de financiële inspanning.
- 2) Door het ambitieniveau iets verder weg te leggen in de tijd hebben we meer tijd om het volledige energiebesparingspotentieel te benutten. Uit de energiemix blijkt dat de energievraag met 54% moet worden gereduceerd. In een kortere tijd (17 jaar) is dit

een zo goed als onhaalbare klus. Dus is er meer duurzame opwek nodig, wat weer extra ruimtelijke consequenties met zich mee brengt.

3.1 Gelet op de grote impact van de opgave is het noodzakelijk om dit zorgvuldig te communiceren.

Op dit moment wordt gezocht naar geschikte vormen van participatie en communicatie met de samenleving. In het eerste kwartaal van 2019 komen we met een voorstel voor de strategie.

Kanttakeningen

1.1. De energiemix is alleen een theoretische weergave van de lokale opgave binnen onze eigen gemeentegrenzen.

Op nationaal niveau hebben IPO, VNG, Het Rijk en Unie van waterschappen een Interbestuurlijk Programma gepresenteerd met het Klimaat als een van de hoofdpogingen voor 2030. Het voor de zomervakantie gepresenteerde Nationaal Klimaatakkoord op hoofdlijnen is een uitvloeisel hiervan. Hierin staat de opgave beschreven waar de overheden samen met stakeholders zoals inwoners en het bedrijfsleven om een Regionale Energie Strategie (RES) voor 2030 op te stellen. De RES is een regionale en gezamenlijke opgave voor gemeenten én provincie voor de ruimtelijke inpassing van de energietransitie. Veel (stedelijke) gemeenten hebben namelijk niet genoeg ruimte binnen de eigen gemeente beschikbaar om de opgave voor grootschalige opwek van hernieuwbare energie te realiseren. Van de gemeenten wordt dus gevraagd om over de eigen grenzen heen te kijken. Ook wordt van de gemeenten en provincie gevraagd dat zij de uitkomsten van de RES verwerken in hun omgevingsvisies.

Voor de regio Arnhem-Nijmegen is dit proces al gestart. Het doel is dat elke regio voor de zomer van 2019 een aanbod aan de minister van EZ en klimaat doet. De regio Arnhem-Nijmegen legt de focus vooral op: grootschalige opwek van hernieuwbare energie en de verduurzaming van de gebouwde omgeving. Het kan zijn dat sommige gemeenten meer energie gaan opwekken dan ze zelf gebruiken. De gemeentelijke opgave, zoals geschetst in de energiemix, kan dus straks in de praktijk groter uitvallen. De besluitvorming over de regionale energiestrategie wordt voorbereid in het portefeuillehoudersoverleg Duurzaamheid van de regio Arnhem Nijmegen. Vanzelfsprekend worden ook de gemeenteraden bij het verdere proces betrokken worden. Waar mogelijk gaan wij ook op Liemerse schaal samen optrekken met onze buurgemeenten.

Parallel aan het proces voor de RES wordt de komende periode nader onderzocht worden wat de verdere mogelijkheden binnen gemeente Duiven zijn voor opwek van hernieuwbare energie (zon en wind). Hierbij wordt nadrukkelijk, in lijn met de motie van 20 december 2017 "aanpassing beleid windturbines" (bijlage 3) gekeken naar het gebied InnoFase en omgeving.

2.1 Door te kiezen voor een energieneutraal Duiven in 2050 wordt afgeweken van de motie "instellen duurzaamheidsparagraaf".

In de vergadering van 11 juli 2017 heeft de gemeenteraad een motie aangenomen over dit onderwerp (bijlage 2). Uit de samenhang van overwegingen en verzoek van die motie kan worden opgemaakt dat het college werd verzocht om te komen tot een uitwerkingsplan waarin wordt aangegeven hoe Duiven in 2035 energieneutraal is. Door nieuwe inzichten wordt het scenario energieneutraal 2035 als onrealistisch beschouwd.

3.1 Het organiseren van een gezamenlijke raadsavond is sterk afhankelijk van de agenda's.

In overleg met de griffies wordt onderzocht of dit haalbaar is. Indien dit niet haalbaar is komen er twee gescheiden bijeenkomsten.

Financiële paragraaf

De financiële consequenties van de energietransitie worden op dit moment voor Duiven en Westervoort op hoofdlijnen in beeld gebracht. Hier komen we eerste kwartaal van 2019 op terug.

Communicatie

Gelet op de grote impact van de opgave voor onze inwoners, bedrijven en instellingen zoeken beide colleges nog naar geschikte vormen van participatie en communicatie met de samenleving. In het eerste kwartaal van 2019 komen we met een voorstel voor de strategie.

Na besluitvorming worden inwoners via de communicatiekanalen van de gemeente op de hoogte gesteld.

Intergemeentelijke samenwerking

Alle 17 gemeenten uit de Regio Arnhem-Nijmegen zijn bezig met het opstellen van een regionale energiestrategie (RES). Het doel is dat elke regio in Nederland voor de zomer van 2019 een aanbod doet aan de minister van EZ en klimaat. Vanzelfsprekend worden ook de gemeenteraden bij het verdere proces betrokken worden. Waar mogelijk zullen wij ook op Liemerse schaal samen optrekken met onze buurgemeenten.

Bijlagen

201380189 – Gemeenten Duiven-Westervoort, doelstelling energieneutraal

201380186 – Motie "instellen duurzaamheidsparagraaf"

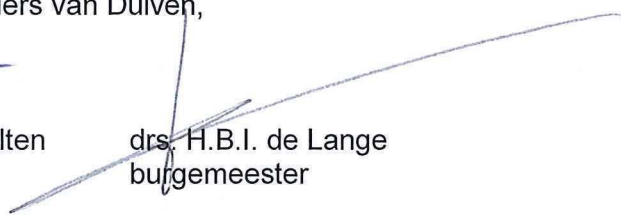
201380187 – Motie "aanpassing beleid windturbines"

Duiven, 13 november 2018.

Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. J.L.M. (Jolande) Scholten
loco-secretaris

drs. H.B.I. de Lange
burgemeester